

Oslo 06. September 2024

Innspill til ny stortingsmelding om industri

Biogass Norge er en interesseorganisasjon for norsk biogassbransje. Vi er også en felles faglig arena for formidling av kunnskap og informasjon om biogass. Våre medlemmer kommer fra hele den sirkulære verdikjeden biogass er en del av: produsenter, landbruket, distributører og brukere. Biogass Norge har sekretariatet sitt hos Samfunnsbedriftene.

Biogass: fremtidens grønne industri

Vi er glade for at det tas initiativ til en kraftsamling for norsk industri. Det vil være et viktig utgangspunkt for å etablere nye grønne verdikjeder, som er viktig i et strategisk og geopolitisk perspektiv. I tillegg er det viktig å anerkjenne industriens rolle i å sikre totalberedskapen i hele landet, og sørge for levende lokalsamfunn med grønn vekst. Norge har verdifulle naturressurser, ledende kompetansemiljøer og et sterkt utgangspunkt for å fortsette å være en industrinasjon i en verden med økende etterspørsel etter grønne løsninger.

Biogass er en viktig industri i fremtidens nullutslippssamfunn. Alle ressurser må anses som knappe og utnyttes i et sirkulært kretsløp. Biogass er sirkulær økonomi i praksis, og er en industri som vil kunne bidra til å etablere nye lønnsomme og bærekraftige verdikjeder. Biogass kutter utslipp, og er en problemløser for mange ulike sektorer. Samtidig er kortreist norsk biogass en bærekraftig industri som kan gi minst 8 500 nye arbeidsplasser og bidra til lokal industriutvikling i lokalsamfunn over hele landet. Med de rette tiltakene kan 30 nye industrianlegg etableres innen 2030.

Biogass Norge ønsker i vårt innspill å redegjøre for hvilke barrierer biogassbransjen står ovenfor. I tillegg redegjør vi for hvilket produksjonspotensial som finnes for norsk

biogassproduksjon, og foreslår konkrete tiltak for å utløse vekst innen bærekraftige rammer.

Vi legger også ved Biogassplattformen, som er bransjens egen handlingsplan for økt produksjon bruk av biogass, som redegjør for alle disse momentene i detalj. Det står en samlet avfalls-, biogass-, transport, landbruks- og havbruksnæring bak Biogassplattformen.

Potensial for bærekraftig biogass i Norge:

I 2023 ble det produsert 0,7 TWh biogass i Norge. Det finnes et stort urealisert mulighetsrom for økt produksjon av biogass basert på det norske råvarepotensialet. På oppdrag fra NHO har konsulentselskapet Boston Consulting Group (BCG) vurdert Norges konkurransekraft i den grønne omstillingen. I rapporten som ble publisert i 2024, estimeres det produksjon på 15-20 TWh norsk biogass i 2050, og samtidig løftes rollen til biogass som en del av fremtidens energimiks. Utviklingen de siste 6 årene har stått stille. 2018 ble 0,5 TWh biogass produsert i Norge. Bransjen har foreslått at Stortinget setter et nasjonalt mål om 5 TWh produksjon i 2030, samt 10 TWh i 2035. 5 TWh vil gi et kutt på 2 millioner tonn i 2030. Det tilsvarer ca 7 prosent av Norges utslipp.

Barrierer: virkemiddelapparatet

Det norske virkemiddelapparatet for produksjon av biogass kjennetegnes som ukoordinert, uten nasjonale mål og langsiktige rammer Det skaper barrierer for å øke produksjonen. Med dagens tiltak styrer Norge mot et biogassunderskudd i løpet av 2024 og det haster å få økt produksjonen. Norge står også i en svekket konkurransesituasjon mot våre skandinaviske naboland som kan utkonkurrere norske anlegg på betalingsvillighet for energirikt råstoff.

I Norge er det i hovedsak Enova som forvalter virkemidlene til biogassektoren. Tidligere forvaltet Enova ordninger for økonomisk støtte til innkjøp av gasskjøretøy og fyllestasjoner for biogass; i tillegg til en investeringsstøtte på mellom 30 og 50 prosent. I dag står bransjen igjen med en svært beskjeden investeringsstøtte på under 10 prosent. Det er flere utfordringer med innretningen på investeringsstøtten. Det er for tung vektlegging av innovasjon, som hindrer utrulling av standardiserte anlegg med utprøvd teknologi og dermed lav risiko. Videre er det en ensidig vektlegging av "kroner i støtte per produsert kWh", for lite vektlegging av klima og bærekraft, herunder

sirkularitet, og for lavt støttebeløp i forhold til investeringskostnadene. Dette gjør at norske produsenter ikke er konkurransedyktige sammenlignet med svenske og danske produsenter fordi støttenivået er høyere i disse landene.

Forslag til tiltak for å utløse vekst i næringen:

Etablere et nasjonalt mål for produksjon av biogass på 5 TWh i 2030, og 10 TWh i 2035.

Det er behov for å etablere et nasjonalt mål for produksjon av biogass på 5 TWh i 2030, og 10 TWh i 2035. Miljødirektoratet viser til at en av de viktigste barrierene for oppstart av ny biogassproduksjon er usikkerhet om etterspørsel i markedet. Både på kort og lang sikt. Det bidrar til en usikkerhet hos biogassprodusentene om de får solgt biogassen til en pris som sikrer lønnsomhet. Det har blitt gitt uklare mål og signaler fra beslutningstakere og statlige myndigheter som bidrar til å forsterke markedsusikkerheten.

Etablere eget biogassprogram for industrielle anlegg i Bionova med tilskudd på 500 millioner årlig

Både bransjen og fagmyndigheter peker på behovet for eget biogassprogram som ivaretar bransjens egenart og sirkularitet. Det skjer med utgangspunktet at biogass tilhører norsk bioøkonomi. I dag opplever bransjen at investeringsstøtten til Enova ikke fungerer. Det gjenspeiles av en produksjonsvekst på tilsvarende null de siste årene. Det finnes allerede en tilskuddsordning for gårdsanlegg i Bionova. Bransjen har fremmet et ønske om å etablere et tilsvarende program for industrielle anlegg i Bionova. Det begrunnes med at Bionova har kompetanse på norsk bio-økonomi, og landbruk- og havbruksnæringen. Vi foreslår derfor at det settes av minst 500 millioner kroner årlig til et biogassprogram for industrielle anlegg i Bionova. Det er nødvendig med statlige rammevilkår som tiltrekker både norsk og utenlandsk privat kapital. Det er viktig at biogassprogrammet ivaretar behovet for massiv utrulling av kjent teknologi, samt behovet for ny teknologi.

Opprette bransjeavtaler med fiskeri- og havbruksnæringen med mål om å øke leveransen av råstoff

Ulike rammevilkår i Norden gjør energirike substrater sårbare for eksport ut av landet. Det er behov for rammevilkår som sikrer lokal utnyttelse og verdiskaping av fiskeslam

og fiskeensilasje. Stortinget gjorde et vedtak nr. 757 i 2020 med følgende ordlyd: «Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å opprette bransjeavtaler med landbruket og fiskeri- og havbruksnæringen med mål og tiltak for å øke leveransen av råstoff til biogassproduksjon». I vedtaket trekkes det frem at klyngesamarbeid på tvers av bionæringene vil spille en viktig rolle i dette arbeidet. Det er viktig at vedtaket følges opp, spesielt ift. ordninger for fiskeri- og havbruksnæringen.

Innføre en omvendt CO2-avgift for biogassanlegg (inntekt for reduserte CO2-utslipp)

I dag finnes det ingen virkemidler for å realisere CO2-fjerning (negative utslipp). Miljødirektoratet (2024b) anbefalte innføring av en omvendt avgift eller omvendte auksjoner for CO2-fjerning. Oslo Economics (2024) har på oppdrag fra Miljødirektoratet anbefalt innføring av omvendte auksjoner. 64 Biogassproduksjon kan være en viktig bidragsyter til CO2-fjerning. I tillegg åpner CO2-fjerning muligheten til å forbedre lønnsomheten til biogassprodusenter gjennom en inntekt på salg av CO2 til ulike formål. Derfor foreslår vi å innføre omvendt CO2-avgift. Da er det avgjørende at fjerning av bio-CO2-fjerning inkluderes i oppfyllelsen av norske klimamål.

Utrede omsetningskrav til resirkulert fosfor i gjødsel og legge til rette økt bruk av resirkulerte næringsstoffer i gjødsel

Et omsetningskrav for resirkulert fosfor kan være et virkemiddel for å øke bruk av resirkulert fosfor. Det er et teknologinøytralt krav som kan underbygge innovasjon og produktutvikling innen organiske gjødselvarer laget av biologisk avfall. Fosfor er et essensielt næringsstoff for plantevekst og tilføres via gjødsel i matproduksjon. I dag importeres all fosfor brukt i handelsgjødsel. Mineralgjødsel med fosfor kommer fra fosfatstein, en begrenset og ikke-fornybar ressurs. Tilgangen på fosfatstein er geopolitisk sårbar, da cirka 75 % av de kjente forekomstene finnes i det konfliktfylte området Marokko/Vest-Sahara. EU har derfor satt fosfor på listen over kritiske råvarer med et mål om å gjenvinne det i et sirkulært kretsløp. Når avløpslam, matavfall, fiskeslam og husdyrgjødsel brukes i biogassproduksjon, muliggjør det gjenvinning og resirkulering av fosfor. Dermed er det en fordel å få kontroll på næringsstoffene i et biogassanlegg, slik at næringsstoffene kan forvaltes, resirkuleres og gjenbrukes som en del av sirkulært kretsløp. Nitrogen er også et viktig næringsstoff i gjødselvarer. Nitrogenholdig gjødsel er avgjørende for planteproduksjon, og for å produsere tilstrekkelig med matvarer til verdens befolkning. Derfor bør det legges til rette for økt bruk av resirkulert nitrogen. Biogassstatistikken registrerer nitrogen i biogassproduksjon hvert år.

Vi svarer gjerne på spørsmål knyttet til våre kommentarer, og takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med ny stortingsmelding om industri.

Med vennlig hilsen,

A handwritten signature in blue ink that reads "Pia Farstad von Hall". The signature is written in a cursive, flowing style.

Pia Farstad von Hall

Daglig leder

Biogass Norge